

2025

(November-December)

SOCIOLOGY

Paper: SOC-M-101

Sociological Perspectives**Time: 2½ Hours****Total Mark: 60****Pass marks: 18***(The figures in the right margin indicate full marks of the questions)*

1. তলৰ পৰা শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱাঁ :

1×8=8

Choose the correct answer from the following:

(a) "Principles of Sociology" গ্ৰন্থখন কাৰ ৰচনা ?

Who wrote the book "Principles of Sociology"?

- হাৰ্বাৰ্ট স্পেন্সাৰ (Herbert Spencer)
- ইমাইল দুৰখেইম (Emile Durkheim)
- আগষ্ট কট (Auguste Comte)
- ছেইণ্ট আইমন (Saint Simon)

(b) কাৰ "সমাজতত্ত্বৰ পিতৃ" বুলি গণ্য কৰা হয় ?

Who is considered as "The Father of Sociology"?

- মেক্স ৱেবাৰ (Max Weber)
- আগষ্ট কট (Auguste Comte)
- ইমাইল দুৰখেইম (Emile Durkheim)
- কাৰ্ল মাৰ্ক্স (Karl Marx)

(c) "Sociology is the Queen of all Sciences" এই কথাযাৰ কোনে কৈছিল ?

"Sociology is the Queen of all Sciences"- who quote this phrase?

- ৰুছো (Rousseau)
- ইমানুৱেল কান্ট (Immanuel Kant)
- আগষ্ট কট (Auguste Comte)
- মণ্টেস্কিউ (Montesquieu)

- (d) দুৰখেইমৰ বিখ্যাত গ্ৰন্থ "The Division of labour in Society"-ত মূলতঃ কি আলোচনা কৰা হৈছে ?
What does Durkheim's famous work "The Division of labour in Society" primarily discuss?
- সামাজিক পৰিৱৰ্তন আৰু বিপ্লৱৰ কাৰণ (Causes of social change and revolution)
  - ধৰ্ম আৰু সমাজৰ সম্পৰ্ক (Relationship between religion and society)
  - সামাজিক সংহতিৰ প্ৰকৃতি আৰু সামাজিক সংহতি বজাই ৰখাত শ্ৰমৰ ভূমিকা (Nature of social solidarity and the role of labour in maintaining social cohesion)
  - অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত ঔদ্যোগীকৰণৰ প্ৰভাৱ (Impact of industrialization on economic development)

(e) "আদৰ্শ আৰ্হি"ৰ ধাৰণা কোনে গঢ়ি তুলিছিল ?

Who developed the concept of an "Ideal Type"?

- কাৰ্ল মাৰ্ক্স (Karl Marx)
  - ইমাইল দুৰখেইম (Emile Durkheim)
  - মেক্স ৱেবাৰ (Max Weber)
  - ৱেডক্লিফ ব্ৰাউন (Radcliffe Brown)
- (f) "The history of all hitherto existing society is the history of class struggle"- এই বাক্য শাৰী কোনে আগবঢ়াইছিল ?
"The history of all hitherto existing society is the history of class struggle"- who quote this?

- মেক্স ৱেবাৰ (Max Weber)
- কাৰ্ল মাৰ্ক্স (Karl Marx)
- ৱেল্ফ ডেহৰেনডৰ্ফ (Ralf Dahrendorf)
- গায়েটানো মস্কা (Gaetano Mosca)

(g) মাৰ্ক্সৰ মতে এখন সমাজৰ ভিত্তি আৰু অধিগাঁথনি কি ?

What according to Marx is the base and Superstructure of a Society?

- ভিত্তি — সংস্কৃতি; অধিগাঁথনি — ধৰ্ম (Base - Culture; Superstructure - Religion)
- ভিত্তি — অৰ্থনীতি; অধিগাঁথনি — ৰাজনীতি, আইন, আৰু মতাদৰ্শ (Base - Economy; Superstructure - Politics, law, and ideology)
- ভিত্তি—শিক্ষা; অধিগাঁথনি—প্ৰযুক্তি (Base - Education; Superstructure - Technology)

iv. ভিত্তি — নৈতিকতা; অধিগাঁথনি — অৰ্থনীতি (Base - Morality; Superstructure - Economy)

(h) জি এইচ মিডৰ সামাজিকৰণ তত্ত্বৰ মূল ধাৰণাটো কি ?

What is the key concept in G. H Mead's theory of Socialization?

- সামূহিক বিবেক (Collective Conscience)
- লুকিং-গ্লাছ চেল্ফ (Looking-glass Self)
- ভূমিকা গ্ৰহণ আৰু আত্মবিকাশ (Role-taking and the Development of Self)
- সামাজিক তথ্য (Social Facts)

2. চমু টোকা লিখা : (যিকোনো চাৰিটা)

4×4=16

Write short notes on: (Any Four)

- কাৰ্যকৰীতাবাদ
Functionalism
- নিয়মতান্ত্ৰিক ব্যাখ্যামূলক প্ৰক্ৰিয়া
Verstehen
- আমোলাতত্ত্ব
Bureaucracy
- কৰ্তৃত্ব
Authority
- শ্ৰেণী আৰু শ্ৰেণী সংঘৰ্ষ
Class and Class Conflict
- সাংকেতিক আন্তঃক্ৰিয়াবাদ
Symbolic Interactionism
- "মই" আৰু "আমি"
"I" and "Me"

3. তলৰ যিকোনো তিনিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

12×3=36

Answer any three of the followings:

- সমাজতত্ত্ব কি ? সমাজতত্ত্ব এক শাখা হিচাপে আত্মপ্ৰকাশৰ কাৰণ হোৱা ঐতিহাসিক পৰিস্থিতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
What is Sociology? Discuss the historical circumstances that led to the emergence of Sociology as a discipline.
4+8=12
- ইমাইল দুৰখেইমৰ "The Elementary forms of Religious Life" গ্ৰন্থখনত কাৰ্যকৰী দৃষ্টিভঙ্গী বুজিবলৈ ধৰ্মক কেনেদৰে ব্যৱহাৰ কৰিছে সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা।
12

Discuss how Durkheim uses Religion to understand the Functionalist Perspective in his work "The Elementary forms of Religious Life".

- c) ইমাইল দুৰখেইমে বুজাৰ দৰে শ্ৰম বিভাগৰ সংজ্ঞা দিয়াঁ। দুৰখেইমৰ মতে শ্ৰম বিভাজন আৰু সামাজিক সংহতিৰ মাজত কি সম্পৰ্ক আছে আলোচনা কৰাঁ? $4+8=12$
Define Division of Labour as understood by Emile Durkheim.
What is the relationship between Division of Labour and Social Solidarity according to Durkheim?
- d) "The history of all hitherto existing Society is the History of Class Struggle" — আলোচনা কৰাঁ। 12
"The history of all hitherto existing Society is the History of Class Struggle"- Discuss.
- e) প্ৰত্যক্ষবাদ আৰু ব্যাখ্যাত্মক সমাজতত্ত্বৰ মাজৰ পাৰ্থক্য লিখাঁ। ব্যাখ্যাত্মক সমাজতত্ত্বত বেবাৰৰ অৱদানৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাঁ। $6+6=12$
Write the difference between Positivist & Interpretive Sociology.
Discuss Weber's contribution to Interpretive Sociology.
- f) সাংকেতিক আন্তঃক্ৰীয়াবাদৰ সংজ্ঞা দিয়াঁ। জি এইচ মিডৰ "মন, আত্মা আৰু সমাজ"ৰ (Mind, self and Society) ওপৰত ভিত্তি কৰি "আত্মা"ৰ বিকাশ আৰু কাৰ্যৰ ওপৰত এটা টোকা লিখাঁ। $4+8=12$
Define Symbolic Interactionism. Write a note on development and functions of "Self" based on the work of GH Mead "Mind, Self and Society".

***